

Perekond jumalatelill *Dodecaethen*

Jumalatelille perekonda kuulub 14 liiki, mis looduslikult kasvavad Põhja-Ameerikas, 1 liik ka Ida-Siberis.

Jumalatelille perekonna esindajad on madalad kuni keskmise kõrgusega püsikud. Lehed on juurmised, laia rootsuga, piklikud, elliptilised või süstjad, terveservalised või sopilised. Õied alpikanni sarnaselt ülespoole hoidvate kroonlehtedega, valged, punased, roosad, lillad, paiknevad varval, sarikõisikus.

Jumalatelilli paljundatakse kevadel puhmiku jagamisega.

harilik jumalatelill *Dodecatheon meadia*

Kõrgus: 30-65 cm

Õied: hele- kuni tumeroosad, paiknevad sarikjas õisikus

Õitsemise aeg: juuni I – juuli II

Lehed: süstjad, ahenevad tiivuliseks rootsuks, terveservalised või nõrgalt hambulised

Kasvukuju: puhmikjas, püstine

Valgus: poolvarjuline, varjuline

Muld: huumusrikas, parasniiske, liivsavi muld

Vahekaugus istutamisel: 25 cm

Pea meeles!

Jumalatelilled kasvavad hästi päikeselisel kohal vaid niiske mulla korral.

Perekond priimula

Primula

Priimula perekonda kuulub umbes 400 liiki, mis looduslikult kasvavad peamiselt põhjapoolkeral, eriti mägedes. Eestis kasvab looduslikult 2 liiki.

Priimulad on madalad kuni keskmise kõrgusega mitmeaastased rohttaimed. Lehed terved või hõlmised, enamasti tiivuliseks rootsuks ahenenud, paiknevad juurmise kodarikuna. Õied on viietised, üksikult või sarikana, peana, nutina, kobarana või männasena varval. Õied on kõige sagedamini kollased, kuid esineb ka valgete, roosade, punaste, lillade ja siniste õitega liike.

Priimulaid paljundatakse puhmiku jagamisega, kevadel või sügisel. Priimulaid paljundatakse ka seemnetega. Seemned külvatakse märtsis, mis idanevad 2-4 nädalaga. Noored taimed hakkavad õitsema 2. kasvuaastal.

hambulislehine priimula

Primula denticulata

Kõrgus: 20-35 cm

Õied: hele- kuni tumelillad, valged või roosakaspunased, asetsevad suures, 5-10 cm läbimõõduga kerajas õisikus tugeval varrel

Õitsemise aeg: mai I – juuni I

Lehed: suured, piklikud kuni pikliksüstjad, hambulise servaga, asetsevad kodarikuna

Kasvukuju: puhmikjas, püstine

Valgus: poolvarjuline

Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld

Vahekaugus istutamisel: 20-25 cm

juulia priimula

Primula juliae

Kõrgus: 5-10 cm

Õied: roosakaslillad, väikesed, paiknevad üksikult

Õitsemise aeg: aprill III – mai III

Lehed: neerjas kuni munajasümmargused, alusel sügavalt südajad, hõredalt täkilise servaga, õhukesed, paljad, asetsevad hõreda kodarikuna, talvituvad

Kasvukuju: puhmikjas, pinda kattev

Valgus: poolvarjuline

Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld

Vahekaugus istutamisel: 20-25 cm

jaapani priimula
Primula japonica

Kõrgus: 50-60 cm
Õied: lillakaspunased, roosad, valged
Õitsemise aeg: juuni II – juuli III
Lehed: suured, munajad kuni piklikud, hambulise servaga, ahenevad rootsuks, keskrood sageli punakad
Kasvukuju: puhmikjas, püstine
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

kõrge priimula
Primula elatior

Kõrgus: 15-25 cm
Õied: kollased, sortidel paljudes erinevates toonides, kuni 2cm läbimõõduga, asetsevad ühekülgseks longus sarikas
Õitsemise aeg: mai I – juuni I
Lehed: ovaalsed või elliptilised, ahenevad tiivuliseks rootsuks, talvituvad
Kasvukuju: puhmikjas, püstine
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 20-35 cm

roosa priimula
Primula rosea

Kõrgus: õitsemise ajal 10 cm, hiljem kuni 20 cm
Õied: ereroosad, sarikjas õisikus
Õitsemise aeg: aprill III – mai III
Lehed: piklikmunajad kuni pikliksüstjad, peenetäkilise või hambulise servaga, kasvavad suureks alles pärast õitsemist
Kasvukuju: puhmikjas, püstine
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 20 cm

pehme karvane priimula
Primula x pubescens

Kõrgus: kuni 30 cm
Õied: tumepunased või lillad, neelus valkjaskollase ringiga
Õitsemise aeg: mai II – juuni III
Lehed: laimunajad, paksud, siledad, terve või hambulise servaga, sageli jahuja kirmega
Kasvukuju: puhmikjas, püstine
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

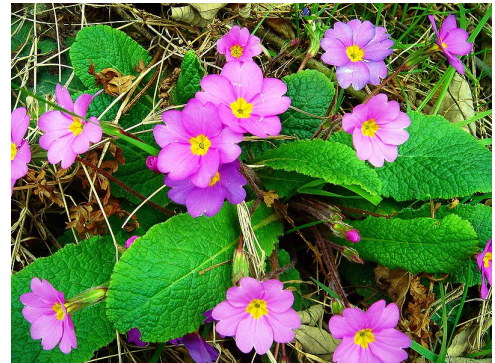
Sieboldi priimula
Primula sieboldii

Kõrgus: 20-25 cm
Õied: roosakaslillad
Õitsemise aeg: mai III – juuni III
Lehed: munajad kuni südajad, hõlmised, pehmekarvased, rootsuga, suvel kuivavad
Kasvukuju: puhmikjas, püstine
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

varretu priimula
Primula vulgaris

Kõrgus: 5-15 cm
Õied: kollased, valged, helelillad, roosad, asetsevad üksikult õieraagudel
Õitsemise aeg: aprill II – mai III
Lehed: äraspidimunajad kuni piklikud, krobelsed, hambulise või täkilise servaga
Kasvukuju: puhmikjas
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

viiali priimula
Primula vialii

Kõrgus: 30-40 cm
Õied: lillakasroosad
Õitsemise aeg: juuni II – juuli III
Lehed: piklikud, krobelsed, hambulise või täkilise servaga, helerohelised
Kasvukuju: puhmikjas
Valgus: poolvarjuline
Muld: huumusrikas, niiskemapoolne muld
Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

Pea meeles!

Kasvu ajal vajavad priimulad niiskemat mulda, talvel kuiva mulda.
 Vajavad noorendamist iga 3-5 aasta järel.